

Com acabarà el pols entre Puigdemont i el PDECat? Ho analitzen els experts

Francesc-Marc Álvaro, Pilar Rahola, Josep Martí Blanch, Mònica Sabata i Toni Aira reflexionen sobre la tensió existent a JxCat, que amenaça amb una trencadissa camí de les eleccions

Álvaro, Martí Blanch, Sabata, Aira i Rahola diagnostiquen el futur de JxCat. | ND

Les tensions entre els actors que conformen l'espai de Junts per Catalunya (JxCat) s'han anat covant des que les sigles van concórrer per primera vegada a les eleccions (<https://www.naciodigital.cat/noticia/144999/pdecat/llista/puigdemont/ja/negocien/cohabitacio/posterior/al/21-d>), del 21 de desembre del 2017, en un context d'excepcionalitat per l'impacte de l'1-O, la declaració d'independència, l'entrada a la presó de mig Govern i la sortida a l'exili de la resta. Aquestes tensions han fet un pas més aquesta setmana amb l'anunci del nou partit impulsat per Carles Puigdemont (<https://www.naciodigital.cat/noticia/205271/puigdemont/posa/directa>), membres del Govern, alcaldes, diputats i més càrrecs institucionals en ple xoc amb la direcció del PDECat, que no es vol dissoldre en el nou instrument i reivindica la propietat d'una marca, JxCat, que s'ha consolidat amb el pas del temps i té presència al Parlament, al Congrés i als grups municipals.

Què passarà a partir d'ara? **NacióDigital** ho consulta amb cinc analistes que són bons coneixedors de què es cou en aquest espai. Són Francesc-Marc Álvaro, periodista, escriptor i articulista d'aquest diari; Pilar Rahola, articulista a *La Vanguardia*

(<https://www.lavanguardia.com/autores/pilar-rahola.html>) , col·laboradora a TV3 i RAC1 i ben connectada amb les bambolines de l'independentisme institucional; Josep Martí Blanch, analista al diari *El Periódico*(<https://www.elperiodico.com/es/autor/josep-marti-blanch-41301>) i exsecretari de comunicació del Govern; Mònica Sabata, consultora institucional i col·laboradora en diversos mitjans; i Toni Aira, autor del llibre *L'altra guerra de successió* (Catarata) (https://www.catarata.org/libro/l-altra-guerra-de-successio_106995/) , -en el qual analitza la pugna permanent entre JxCat i ERC, que arribarà al pic en les properes eleccions-, col·laborador en mitjans de comunicació i que va ser durant un any cap de comunicació del PDECat.

Aquestes són les preguntes que els hem plantejat:

1. La trencadissa és definitiva o hi ha marge per a l'acord?
2. Qui té les de guanyar i qui té les de perdre si els actors de JxCat s'enfronten a les urnes?
3. Puigdemont acabarà sent cap de cartell a les properes eleccions?
4. Com hem d'interpretar el silenci d'Artur Mas?
5. L'espai de JxCat està quedant desdibuixat ideològicament?

Francesc-Marc Álvaro, en una imatge d'arxiu. Foto: Adrià Costa

Francesc-Marc Álvaro: "A mig i llarg termini, hi perd tothom"

1. Qui té la paella pel mànec és Puigdemont, com a principal actiu d'aquest espai. És l'única figura que ara mateix hi exerceix el lideratge, i per tant té la possibilitat de guanyar el conflicte. Tot dependrà de si els perdedors acaben transigint al dictat de l'expresident i si té ganes d'integrar-los

després del torcebraç. No sé si David Bonvehí, president del PDECat, és conscient, quan fa el torcebraç, del que Puigdemont té capacitat d'arrossegar. No sé si fa un càlcul adequat de forces, en aquest pugna. Per tant, responent la qüestió: no tancaria la porta a una entesa, però sempre amb la premissa que l'expresident és qui marca el pas i també que els principals dirigents que han intentat el torcebraç en pagaran el preu. Qui s'hi enfronta, en general, acaba fora del seu univers, com va passar amb Marta Pascal, Jordi Xuclà i Carles Campuzano.

2. A la curta, aparentment guanya Puigdemont, que és qui en principi acaba hegemonitzant un espai al voltant d'un partit que serà a la seva mida. A mig i a llarg termini, crec que hi perd tothom. Hi ha un principi que diu que, quan et divideixes en el negoci electoral, sempre t'afebleixes. Aquesta regla no té per què no aplicar-se. L'aliança entre Puigdemont i el PDEcat més clàssic no deixava de ser una unió estratègica de gent amb intensitats diverses sobre un mateix objectiu. La ruptura dirà que les intensitats se separen i això, de cara a les urnes, afebleix els participants.

3. Si funda el nou partit, aconsegueix el que fa temps que volia: una formació política a la seva mida i sobretot en sintonia amb la seva posició, que és bàsicament tàctica i no estratègica. Puigdemont és un gran tàctic: ha aconseguit sobreviure i, en el cas del 21-D del 2017 i les europees va obtenir grans resultats. No va ser així, però, a les municipals ni a les generals. Aquesta visió tàctica que té de la política filtrarà al seu partit nou, i no deixa de ser una feblesa de la nova organització. Tots aquells que vulguin fer política han de tenir mirada estratègica, i Puigdemont no l'ha tingut més enllà de creure que l'enfrontament sostingut en el temps acaba afavorint-lo.

[noticia]"Em fa la sensació que, encara que Jordi Sànchez va al mateix carro que Puigdemont, no diu el mateix ni de la mateixa manera"/noticia]

Aquí obriria un apunt sobre una figura que em sembla interessant, que és la de Jordi Sànchez. Entenc que és el dirigent a qui s'encomana l'estratègia i elaborar un discurs una mica més sofisticat que el de Waterloo. Em fa la sensació que, encara que el president de la Crida Nacional per la República va al mateix carro que Puigdemont, no diu el mateix ni de la mateixa manera. És més estratègic i menys tàctic. Hem de veure com quedarà aquesta doble cara: com el lideratge de Puigdemont acaba tenint una formalització a través de l'ideòleg o estratega, que és Sànchez.

4. La meua interpretació és que Mas no pot desautoritzar Puigdemont perquè és qui el nomena. Com que tampoc està d'acord plenament en tot el que fa, una via de compromís és el silenci. Tothom sap que el silenci no deixa de ser una forma de deixar fer. En la mesura que qui calla atorga, Mas s'adhereix al dirigent que el va succeir al Palau de la Generalitat. És un secret a veus que el que diu en privat és notòriament diferent al que fa Puigdemont. Hi ha un sentit de les lleialtats molt particular -i respectable- de Mas que fa que li sigui molt difícil trencar amb el seu successor. Aquest element humà pesa -i pesarà- molt en aquestes circumstàncies.

5. Aquest espai polític antigament conegut com a CDC i que ara és una suma d'aparents minifundis té diversos problemes de redefinició. El primer és l'eix de la independència, no tant en el sentit de "sí" o "no" -tot aquest món ha abraçat el "sí"-, sinó de quina manera s'hi arriba. Unilateralisme o gradualisme? Possibilisme o enfrontament? Estratègia o tacticisme? Un altre eix és el que els convergents antics enyoren, que és la vella visió ideològica de moure's entre el centreesquerra i el centredreta. Puigdemont ha fet abstracció d'això i ha basculat cap al centreesquerra. Hi ha dos efectes: arrossegament imitatiu d'ERC i la constatació, correcta, que tot el procés ha desplaçat les coordenades a l'esquerra. Aquell món de centredreta de CDC, en els termes que va ser, ja no existeix. El discurs mirarà més cap a l'esquerra.

El tercer eix és el de governabilitat-ruptura, que és molt important. Al marge de les quotes i dels interessos dels càrrecs, una part del xoc PDECat-Puigdemont és que el partit encara té el gen de la governabilitat, mentre que l'univers de Puigdemont està en un altre registre, el de la ruptura i el *momentum*. A banda d'aquests tres eixos, hi ha un element que sobrevola tot això: els personalismes. Una part importantíssima del que passa són les visions personalistes, les trajectòries de cadascú, i els àmbits d'interès de cada família a preservar unes coses o altres, inclosos càrrecs,

quotes i àrees d'influència, i també els recursos. S'està jugant amb les idees, els interessos i les cares.

Pilar Rahola, en una imatge d'arxiu. Foto: Adrià Costa

Pilar Rahola: "El PDECat vol viure de la bicoca de les quotes"

1. Ho dono per molt altament probable. No sé si hi haurà trencadissa, però Puigdemont tira pel dret i qui vulgui venir, que vingui. El PDECat ha estat sempre la rèmbora i l'intent de rescatar el naufragi convergent anterior. Mai ha tingut un paper definit. Hem arribat, per desídia de tots, a un punt dantesco i patètic: ja només li faltava això, a l'independentisme. El PDECat és de nom impossible i no tenia gaire lògica, hi havia un moviment liderat per Puigdemont, que és qui tenia la maquinària electoral. Qualsevol element interior (la Crida, el partit hereu de CDC) hauria d'haver estat encaixat. Ho han fet malament tots: l'exili, els líders de JxCat, la gent del PDECat, els presos. Des del començament a tothom li feia mandra infinita, i el problema s'ha anat podrint.

Som en un punt de no retorn perquè no s'han fet les coses bé des del principi: definir l'espai. El propi Puigdemont ho fet malament, i la cúpula del PDECat també, jugant de manera lletja a consolidar una idea de quotes dins de JxCat. Aquí hi ha una guerra de poders. Volen ser la Unió de l'època convergent, viure de la bicoca del 25% de càrrecs, i això no es pot repetir mai més. El PDECat no té cap sentit com a estructura independent en el magma de JxCat. Pot fer dues coses: acceptar l'embranchada cap endavant amb un moviment més gran o anar amb la resta dels naufragis, amb Marta Pascal i companyia. Això suposaria una nova fragmentació, per haver fet les coses malament i per l'obcecació numantina per les quotes del PDECat.

2. Guanyen els contraris a la independència i perden els independentistes. Tota fragmentació que estem vivint entre ERC i JxCat ja ha estat un desastre i un drama. Tots ho hem patit. El PDECat és un problema menor, empenyador, que ens farà ballar uns titulars i ens atabalarà i ens distraurà

uns vots, però no té capacitat de seducció política. No acabo de veure que sigui problemàtic.

3. A hores d'ara, no diria que serà candidat. No crec que Puigdemont en aquests moments estigui pensant en ser cartell electoral. Vol acabar de complir el seu mandat europeu i avançar el tema del Consell per la República. Tal com van les coses, caldrà una gran estructura a l'exili perquè el que passa amb Espanya no té bona pinta. Però Puigdemont és garantia d'èxit electoral, o com a mínim ho ha estat fins ara. A hores d'ara, apostaria perquè no serà cap de cartell a les futures eleccions. Liderarà el moviment, el procés i la campanya, però sense ser-ne el candidat. Això ho sap ell, no ho explica, i ni tan sols s'hi ha posat en profunditat. Només podem percebre-ho de la seva gent més propera, que sí que en tindria ganes. Ja ho veurem. Té molta capacitat de sorprendre'ns, Puigdemont és un llibertari.

"A hores d'ara, no diria que Puigdemont serà candidat. No crec que en aquests moments estigui pensant en ser cap de cartell electoral"

4. Mas està gestionant un silenci lleial. En aquest sentit, se li ha d'agrair que la seva posició sigui tan exquisida. Mai a la vida serà deslleial ni farà cap gest contra Puigdemont. Ho ha dit en converses privades amb molta contundència. S'ha fet una promesa a si mateix: no entrar encap guerra que posi en qüestió el seu successor.

5. El que hi ha és una desagregació del vot pujolista. L'espai actual al voltant de Puigdemont té amb CDC tantes proximitats com amb ERC. S'està reorganitzant l'independentisme en dos blocs: l'estratègia de replantejar les coses i desaccelerar (els republicans) i el bloc del líder de JxCat, que defensa l'acceleració i fer la passa definitiva. La clau és nacional, no dreta-esquerra. Puigdemont no representa el món convergent, sinó el món convergent que s'ha fet independentista.

Josep Martí Blanch, en una imatge d'arxiu. Foto: Adrià Costa

Josep Martí Blanch: "S'ha optat per una aposta en la qual el nutrient és el populisme"

1. Com a definitiu no dono res, perquè en política hi ha una cosa que és molt important: els interessos particulars i les expectatives de gestió d'aquests interessos. El que veig i penso que passarà és que Puigdemont sortirà a finals de juliol a fer la seva formació política, i que els altres [el PDECat] estaran a casa seva i la mantindran (això diuen tots). A partir d'aleshores s'inicia el segon partit, en el qual s'haurà de veure si el nivell d'animadversió fa inviable segons què, com ara un sistema de quotes informals. Som davant d'una situació que és bastant difícil de reconduir.

2. Depèn del que posis a la balança. Tots dos guanyaran i perdran. Els dos actors guanyen confortabilitat a l'hora de mirar-se al mirall. Hi ha un punt en què la flexibilitat no dona per més. Bé perquè la factura que et paguen no és suficient i et sents maltractat igual, o bé perquè et sents fora del teu lloc al món polític. El PDECat, aguantant, guanya això. Els altres guanyen al seu cap la capacitat del mateix: si està ple de gent -no els consellers- de la Crida, Acció per la República, Catalanistes d'Esquerres, Poble Lliure, que no s'asseuen al costat d'algú a l'autobús que faci olor de convergent, guanyen perquè es treuen de sobre gent ambigua, més conservadora o liberal que pensa que ara hi ha d'haver un un parèntesi en el procés i que la fórmula no era la que tocava. Hi ha una part molt important del Govern i el *sottogoverno* que, si es fa una recopilació del que han dit en privat, s'haurien de quedar al PDECat. No és confortabilitat ideològica, sinó gestió de costos i oportunitats personals.

3. No crec que estigui obligat a presentar-se. Pot fer-ho o no, però el cap de cartell no alterarà la campanya, que és ell. Hauran de calibrar quin cartutxo es fa servir, perquè el de tornar a Catalunya està gastat i no es pot posar fàcil la feina als altres. Els cartells, en tot cas, seran ell, i la campanya també. És l'última veu que parlarà als mítings. Des del meu punt de vista, que sigui candidat no és el més rellevant.

"Hi ha una part molt important del Govern i el sottogoverno que, si es fa una recopilació del que han dit en privat, s'haurien de quedar al PDECat"

4. La part intel·lectualment articulada de Mas està a prop del PDECat. L'articulació del seu pensament el portaria a posar-se al costat de la seva família política tradicional i defensar l'artilugi que va crear. Quan ell suma a això la visió pràctica -un partit és per governar, governes quan treus bons resultats, i els treus quan dones a la gent el que vol sentir-, el porta a pensar que la gent ara està mirant cap allà [l'exili]. El que s'hauria de fer és influir sobre Puigdemont i la seva gent i mirar de mantenir àrees d'influència. Mas no parlarà i no vol violentar-se amb ningú. Creu que jugar-se el seu capital polític ara mullant-se per uns o altres no li serviria per doblegar a balança.

5. L'espai que era CDC s'ha descartat de tot el seu llegat. Es descarta de Jordi Pujol, perquè és règim del 78 i no hi ha res aprofitable. Es descarta del masisme: la meitat de Catalunya criticava les retallades, però l'altra meitat entenia que les finances estaven quebrades. Ho fa el propi Mas en segon debat d'investidura fallit per convèncer la CUP. Amb ERC com a adversari, es descarten de tot i diuen que no volen ser percebuts ni com a centristes, ni com a conservadors, ni com a liberals. Tots aquests atributs no els volen, els recorden un llegat que ja no volen. Es fa el viatge del procés només amb l'estelada. L'adversari el fa amb estelada i els seus atributs, dels quals no es descarta: són d'esquerres i progressistes. Mantenen ordre en una formació política, i col·loquen al centre Pere Aragonès, o acompanyen Ernest Maragall de Miquel Puig, i se'n van a l'altra banda amb Joan Tardà i Gabriel Rufián fent de Lerroux.

"L'espai que era CDC s'ha descartat de tot el seu llegat, tant de Jordi Pujol com d'Artur Mas"

Cobreixen tot el seu espai, perquè no hi han renunciat. Els altres diuen que ho han de tirar tota a la brossa, perquè els castiga electoralment. Fan el viatge del procés només amb l'estelada. Després del referèndum i la declaració d'independència, es queden sense res. L'únic que els permet continuar és la bandera que tenen a les mans. Quan només tens una cosa a la mà, aquesta és la proposta de Puigdemont. Per això la ideologia no els amoïna: en el fons, s'ha optat per una aposta en la qual el nutriente és el populisme. Identificar el problema, un enemic exterior i buscar la victòria. L'encaix ideològic no preocupa i, si preocupa, ja es gestionarà. És molt difícil fer un programa.

Mònica Sabata, en una imatge d'arxiu. Foto: ND

Mònica Sabata: "Serà difícil que Puigdemont no sigui candidat"

1. És el punt final d'una mala maror que s'estava gestant des de feia temps. Són diferents maneres de veure el país. L'espai de la proposta de Puigdemont em sembla que és més ampli que l'espai que pretenen ocupar els que volen que el PDECat pervisqui. És una trencadissa que es veia a venir, i ara sembla que és definitiva.

2. No sé si tothom hi guanyarà. Crec que hi té més a perdre el PDECat que l'entorn de Puigdemont. Això es podrà definir en funció de per quantes coses doni lloc aquest espai. Si la fracció és d'entorns molt petits, segurament hi pot perdre tothom, perquè no hi ha espai per a cinquanta partits. Si el fraccionament és així, potser hi perdrà tothom. Crec que acabarà amb un espai de Puigdemont ocupant una part del centreesquerra i agrupant gent que ja els té com a independents i venen d'altres espais, a l'estil de Toni Morral i Ferran Mascarell; i amb un espai del centredreta que puguin ocupar els alcaldes del PDECat i el partit. Els dos grans espais aniran per aquí.

3. Puigdemont té, per la seva trajectòria, una aura i una fama entre molta gent d'espais prou plurals com perquè ell sigui la marca. En conseqüència, no sé si podrà refusar ser ell el candidat explicant clarament que està a l'exili. No pot tornar, ja ho sabem. I, per tant, fins que no s'aclareixi la situació, serà difícil que no sigui candidat acompanyat d'una segona persona que seria el potencial president o presidenta. Puigdemont té el respecte i l'admiració de molta gent molt diversa. Ha de ser un valor, en el nou partit.

"La divisió actual és el punt final d'una mala maror que s'estava gestant des de feia temps, són diferents maneres de veure el país"

4. No ho sé. Potser està *wait and see*. Crec que ja ha dit moltes vegades que el seu moment en la

primera línia ha passat, no crec que en tingui ganes. No crec que vulgui assumir el rol de posar-se en la batalla d'esclarir aquesta situació. Té gent als dos costats. I al final és ell qui tria Puigdemont i qui ha estat part de tot plegat.

5. En la mesura que s'aclareixi la trencadissa, s'aclarirà l'espai ideològic que ocupa. Si aquest espai acaba sent un *totum revolutum*, no ho aclarirà. Si s'ajunten tots i aquí no ha passat res, és més desdibuixat que si hi ha trencadissa, en la qual es definirien més els espais. Al PDECat i PNC hi ha més liberals. La ruptura aclarirà on es vol anar a pescar. Al final, suposo que el que convé és que anem aclarint qui ocupa què. Els països normals tenen centredreta, dretes, liberals. Mentre no siguem independents, tenim ple de coses. Quan tinguem un estat, hem de tenir partits més clàssics.

Toni Aira, en una imatge d'arxiu. Foto: T.A.

Toni Aira: "La divisió és un baló d'oxigen a ERC"

1. En aquest món de JxCat és obvi que hi ha mala maror. Quan et separen, hi ha models i models: divorcis que acaben amb els plats pel cap, o parelles que continuen tenint una bona relació. Si fos amistós i decidissin no continuar amb aquest escenari lamentable, podrien pactar el nom. Si David Bonvehí vol mantenir la identitat, per què no concórrer com a PDECat a les eleccions? Una de les coses que han portat a aquesta situació és que es vol mantenir estructura. JxCat té sentit com a marca i la gent la relaciona amb Puigdemont. Si la separació és amistosa i tenen el perill de prendre mal i no se'n refien, hauran d'anar a totes. I el més lògic seria que el PDECat es quedés amb aquesta marca, que ja és a totes les institucions, també als ajuntaments, on hi hauria gent que podria passar a ser independent.

2. Partim de la base que tots tenen les de perdre. Un espai polític, aquí i a Tombuctú, si es presenta dividit, pateix erosió. Hi ha dos factors importants. Perd JxCat i Puigdemont perquè pot

transmetre la sensació que el seu espai, en lloc d'ampliar-se, s'escurça. Poden tenir el problema que hagin fet bandera de la unitat i que al final es presentin amb una opció fragmentada o que cada vegada ho sembli més. I el PDECat també perd: a dia d'avui, tret de grans sorpreses, no tenen cap lideratge que pugui competir amb el carisma i el *punch* de Puigdemont. Si contraposes PDECat a Puigdemont, Josep Rull, Jordi Turull i Joaquim Forn -l'imaginari dels presos i l'exili-, perd força.

"Puigdemont pot tenir el problema que hagi fet bandera de la unitat i que al final es presenti amb una opció fragmentada"

Al llibre descriu que la competició que hem viscut els últims anys, ja des d'abans del procés, entre JxCat i ERC continuarà després de les eleccions, que es basen en veure qui queda primer en els independentistes. El món postconvergent ha anat tenint diferents marques. Havia aconseguit compactar una certa oferta electoral. Tot i que en certs moments semblava que algun dels actors renunciava al passat, era hereu d'un espai sòlid amb actius innegables. Les eleccions del 21-D es van dirimir amb ERC per dos diputats. Si abans la divisió interna sempre ha estat sinònim d'un problema, en el moment en què s'escurcen les distàncies, ja no vas tan sobrat. Pots intentar fer això per viure més tranquil, però en la batalla amb ERC li dones un baló d'oxigen.

3. Potser no li queda una altra. És l'única persona que ha guanyat unes eleccions pel seu espai en els últims anys. Miraria molt de preservar aquest capital. Si les expectatives no donen un resultat nítid, em pensaria si posar-lo de cap de cartell. Sense ell, a dia d'avui, no n'hi ha cap com ell que resumeixi aquesta part de JxCat. És més que un líder polític, és el resum d'una opció política. Tindran un dilema important.

4. Mas, amb aquell procedir que alguna vegada han descrit com a calvinista, és conscient de la situació greu en la qual es troba el seu espai polític. Veu un espai polític molt desendregat, amb unes ànimes molt enfrontades, i a la vegada que tot això passa per un escenari que ell va contribuir a crear amb un lideratge. Ha topat amb un moment molt convuls. Si s'escindeix aquest món, ell ha dit que no optaria per cap dels dos espais. Caldrà veure-ho si el trencament és amistós o no. Hi ha gent que té ganes de no fer més sang, però hi ha gent que diu que no serà amistosa. Si arribem a aquest punt, tothom anirà a jugar fort. Després d'haver impulsat el procés i l'eixamplament de la base independentista, què farà? Serà cap de llista d'una formació trencada que et tregui només una desena de diputats davant Puigdemont, a qui va posar ell? Seria acabar perdent amb un grup parlamentari petit. Sona difícil d'assumir per a Mas.

5. Al llibre he intentat fer aquesta anàlisi de recorregut, més enllà de l'últim any. Hi havia una CiU amb Mas que es definia com a *business friendly*, una CiU que amb Pujol i el seu successor feia bandera als espots electorals del concepte del bon govern, que no s'averkonyia del peix al cove. Que tenia un concepte de pragmatisme annex a la seva marca gravat a foc. Només hi ha hagut un bri de recuperar això amb el coronavirus quan un president que no s'averkonyia de ser considerat vicari i que en alguns moments feia bandera de ser més activista que representant institucional ha intentat recuperar la bandera de gestió, amb consellers com Calvet, Chacón o Buch. Intentaven recuperar la idea que existeix gent per governar. Veurem si ha estat suficient el coronavirus per donar un gir en la visió que s'imposava a JxCat per entrar al *frame* d'ERC sobre la gestió. I veurem si la disputa interna no fa saltar pels aires aquesta línia. Si entren en dinàmica de disputa i de confrontació, haurà estat una flor d'estiu.